

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Activiteitenplan

De mooiste vis van de zee.

Marcus Phister

Introductieactiviteit

Doel :

- De kinderen maken kennis met het kistje : Boeken en praatjes, Letters en laatjes.
- De kinderen kunnen aan de hand van de titel van het boek, een voorspelling doen over de inhoud.
- De leerlingen weten dat ze spelletjes met boeken en letters gaan doen, als ze met dit kistje gaan werken.

Inhoud activiteit :

De kinderen zitten in de kring, rond een hoek die ingericht is als waterhoek

De leerkracht zet het kastje op een centrale plaats.

Het kastje wordt bekeken.

- Wat zou het zijn ?
- Welke tekeningen / pictogrammen zie je ?
- Wat zit er in ?
- Wat hoort erop de standaard te staan ?
- Wat staat er aan de zijkant ?

De leerkracht vertelt dat er een nieuw kistje in de klas staat dat de naam heeft :

"Boeken en praatjes, letters en laatjes". Dit staat ook geschreven op de zijkant van het kistje.

Als je goed naar deze naam luistert dan weet je ook wat we gaan doen .

Luister nog maar eens goed : "Boeken en praatjes, letters en laatjes"

We gaan een boekje lezen en daarna gaan we steeds een ander laatje open maken en er een praatje of spelletje mee doen.

Boeken & praatjes,

Letters en laatjes.

Activiteit 1: Boekoriëntatie

Doel :

- De leerlingen kunnen na afloop van de boekoriëntatie de titel van het verhaal aanwijzen.
- De kinderen zien dat die titel een korte titel is.
- De kinderen kunnen aan de hand van de tekeningen op de voorkant van het boek, een voorspelling maken van de inhoud van het boek.
- De kinderen weten dat je boek van voren naar achteren wordt gelezen.

Inhoud activiteit :

De leerkracht vertelt dat ze een boek heeft meegenomen.

- Kijk eens goed naar de tekening op de voorkant van het boek, waar zou het boek over gaan ?
- Dadelijk begin ik te lezen aan de voorkant en daarna lees ik steeds een volgende bladzijde. Als het verhaal uit is kijk ik naar de achterkant. Welke tekening zie je daar?
- Op de voorkant van het boek staan letters. Dat noemen we de titel van het boek.

De leerkracht leest de titel voor :

- Deze woorden noemen we een zin. De leerkracht schrijft de zin op een flap.
- Als ze dit heeft gedaan komt de praatpop tevoorschijn.

De juf vraagt aan de pop wie ze is.

- Dit boek gaat over mij en over mijn vriendjes in de zee.

Op de flap wordt het woord "wie" geschreven. Daarachter b.v een en een...
Onze namen beginnen met de letter...

De juf zegt dat ze nu erg benieuwd is geworden naar het boek en dat ze het wil gaan voorlezen.

Bij het voorlezen past de grote la met het symbool. De la wordt open gemaakt.

Tussendoel 2: Verhaalbegrip

Doel:

- De kinderen kunnen voorspellingen doen over het verloop van het verhaal.

Inhoud activiteit :

De spullen uit de grote la worden bekeken.

Er zitten ook plaatjes in. Die gaan allemaal over het boek. Enkele plaatjes worden bekeken en dan even aan de kant gelegd. De spullen die in de hoek staan (en te groot zijn voor het kastje) worden ook genoemd.

Vervolgens wordt het boek voorgelezen. De attributen bieden hierbij een ondersteunende rol. Op het moment dat er een probleem is, wordt samen naar een oplossing gezocht. Hoe gaat het verhaal verder?

De laatste onderbreking is het zoeken naar een goed einde van het verhaal.

Het verhaal kan meerdere keren worden voorgelezen, op verschillende tijdstippen

Navertellen van het verhaal m.b.v. afbeeldingen

Doel :

- De kinderen kunnen de verhaallijn globaal na vertellen aan de hand van afbeeldingen.

Activiteit :

Eén kind opent de lade en de afbeeldingen worden bekeken.

De leerkracht selecteert een aantal afbeeldingen en vraagt aan een kind of meerdere kinderen om met deze afbeeldingen in de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze plaatjes (in goede volgorde) het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal afbeeldingen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

Navertellen van het verhaal m.b.v. materiaal:

Doel :

- de kinderen breiden hun woordenschat uit door attributen te gebruiken/ benoemen.

Activiteit :

Eén kind opent de lade en de attributen worden benoemd.

De leerkracht selecteert een aantal attributen en vraagt aan de leerlingen om met deze attributen in de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze attributen (in goede volgorde) het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal attributen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

Tussendoel 4: Relatie tussen gesproken en geschreven taal.

Doel :

- De kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd op papier.
- De kinderen kunnen woorden als globale eenheden lezen en schrijven.
- Een korte of lange zin die je hoort ziet er ook op papier kort of lang uit.
- De kinderen weten dat symbolen verwijzen naar woorden.

Activiteit:

- Op een flap heeft de leerkracht een pictogram en de "wie" vraag geschreven.

- De overige pictogrammen worden besproken en ingevuld op de flap.

Op deze manier kan het verhaalschema in kaart worden gebracht.

In eerste instantie kunnen de volgende vragen worden gesteld :

- wie ; over wie gaat het verhaal ?
- waar speelt het verhaal?
- begin ; wat kun je vertellen over het begin van het verhaal ?
- afloop ; hoe loopt het verhaal af ?

Deze vragen kunnen uitgebreid worden.

Na afloop kan een kind aan de hand van de pictogrammen, woorden en de eigen gemaakte tekeningen de verhaallijn verwoorden.

Deze flap, met het verhaalschema moet een centrale plek krijgen, binnen het thema.

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit : functies van geschreven taal

Doel :

- de leerlingen ervaren dat je iets kunt leren door te lezen
- de leerlingen leren dat je m.b.v. letters en tekeningen werkschema's kunt maken.
- de leerlingen ervaren dat werkschema's je helpen bij het uitvoeren van activiteiten.

Activiteit 2

In de la zit algemene informatie over het boek. Die kan worden voorgelezen.

De leerkracht kan daarna de tekst voorlezen en de kinderen kiezen het goede plaatje erbij.

Er kan een gesprekje gevoerd worden over

Boeken & praatjes,

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: relatie tussen gesproken en geschreven taal

Doel :

- de kinderen ervaren dat ze het versje dat ze horen ook kunnen opschrijven.
- de kinderen kunnen de twee laatste zinnen die ze horen na zeggen.
- de kinderen kunnen tekeningetjes maken bij bepaalde woorden in het versje, waardoor ze het versje visueel beter kunnen volgen.

Twee vissen

***In het meer zwom heel alleen, een aardig visje klein.
Hij zei: "zo heel alleen wil ik niet langer zijn".***

***Hij zwom wat in het rond, en keek wat om zich heen.
En riep: "waarom zwem ik hier heel alleen".***

***Toen, plotseling, wat is dat?
Een andere vis zwemt rond,
en zegt: "zeg vissendier, wat doe jij in je eentje hier?
Ga mee en maak met mij plezier.***

***Nu zwemmen er twee visjes,
Samen in het meertje rond.
En roepen blij: "hoezee,
nu zijn we samen met z'n twee"!***

Activiteit :

Als een kind dit laatje wil open maken, wijs dan kort even op het pictogram.

Wat zie je ?

Wat zou je moeten gaan doen ?

In het laatje ligt een briefje. Wat zou er op staan? Kun je al een woordje lezen?

Gezamenlijk wordt dit versje 2 keer beluisterd.

Het zou handig zijn als we dit kunnen opschrijven op een flap. Dan kunnen we het versje horen, maar ook zien.

We luisteren nu steeds naar 1 zin. Eén kind helpt mij met het opschrijven van het gedicht, en herhaald steeds de zin van het versje.

Sommige zinnen zijn moeilijk te onthouden: ze zijn lang. Zijn deze zinnen ook moeilijk om op te schrijven ? (Ja... dat is veel werk !)

De relatie wordt gelegd tussen: als je veel woorden hoort, moet je ook veel woorden opschrijven. (dit noemen we een lange zin)

En als je weinig woorden hoort, moet je ook weinig woorden opschrijven. (dit noemen we een korte zin).

Als het hele versje is opgeschreven gaan we tekeningetjes maken bij de woorden die je veel hoort / ziet.

Eventueel kan op het laatste het versje opgezegd worden waarbij de leerkracht de woorden aanwijst die gesproken worden. Kloppen de tekeningen ?

Het versje kan met twee kinderen gespeeld worden. De tekeningen kunnen hierbij weer een handig hulpmiddel zijn.

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit : Taalbewustzijn (fonologisch bewustzijn)

Activiteit 1 : Werken met het versje : la 2 pict. oor

Vervolgactiviteit

Doel :

- de kinderen kunnen samen het versje opzeggen.
- twee kinderen kunnen dit ook alleen.
- de kinderen zijn in staat om eindrijm te herkennen.
- de kinderen kunnen zelf rijmwoorden maken.

Als dit laatje wordt open gemaakt treffen de kinderen hierin het versje van “Twee vissen” aan.

Dit versje wordt gezamenlijk nog eens gelezen.

Vervolgens vraagt de leerkracht of de kinderen woordjes horen die rijmen.

Dit kunnen o.a. de volgende woorden zijn :

klein – zijn

heen – alleen

hier – plezier

hoezee - twee

De rijmwoorden worden opgezocht op de flap en nogmaals genoteerd.

Wat zien jullie bij deze woorden ?

Rijmwoorden hebben dezelfde letters op het eind.

Vis	Zee	Zand	Schelp	Zout	Golf
Mis	Mee	Strand	Help	Hout	Wolf

Deze woorden worden onder elkaar genoteerd. Telkens wordt gekeken of er dezelfde letters zijn en waar die staan.

Activiteit 2: Rijmen (eindrijm)

Doel: Rijmzinnen kunnen afmaken.

De zin wordt langzaam voorgelezen. Het laatste woord moeten de kinderen aanvullen.

Dit kan in de grote en in de kleine kring gebeuren. Naar aanleiding van de laatste zinnen kunnen de kinderen zelf rijmzinnen maken.

**Regenboog is een heel mooie vis,
Maar toch is er met hem iets..... m-i-s.**

**De vis zwemt in de zee,
Geen enkele andere vis zwemt met hemm –ee.**

**Een jonge vis zwemt achter hem aan,
Maar regenboog ziet hem niet s-t-aa-n.**

**Het visje wil heel graag een mooie schub,
Maar regenboog zegt alleen maar b-l-u-b.**

**Regenboog voelt zich alleen.
Hij verstopt zich achter eens-t-ee-n.**

**Octopus geeft goede raad.
Het is nog niet te l-aa-t.**

**Als je je mooie schubben deelt,
Zul je zien dat iedereen met jes-p-ee-l-t.**

**Regenboog deed wat octopus zei,
De andere vissen waren heel ergb-l-ij.**

**Toen hij zijn schubben had verdeeld,
Hebben ze nog urenlang ge s-p-ee-l-d**

Activiteit 3: zinnen opdelen in woorden

Doel:

- de kinderen kunnen zinnen opdelen in woorden.
- de kinderen kunnen aangeven hoeveel voetstappen / woorden er zijn met behulp van materiaal.

De zinnen van 4 en 5 woorden zijn meer geschikt voor groep 1 leerlingen. De langere zinnen kunnen door de groep 2 leerlingen gedaan worden. Bepalend hiervoor is echter de ontwikkeling van het kind en niet de groep.

Deze oefening kan ook gedaan worden m.b.v. de bijl. Elk woord krijgt een tik.
Met de toverstok een blokje aantikken of bijschuiven.

Lange en korte zinnen kunnen aangegeven worden.
Let op het neerleggen van de blokjes. Hanteren ze de leesrichting, gaan ze geordend te werk?

De vis is mooi.

Hij heeft veel kleur.

Hij heeft een naam.

De vis woont in de zee.

Geen vis is zo mooi als hij.

De vis vraagt hulp.

Hij vraagt hulp aan de ster.

Geef mij ook een schub.

Wat ben jij mooi.

Jij bent mijn vriend.

Activiteit 4: Woorden in klankgroepen verdelen.

Elke klankgroep krijgt een tik, of...

Een andere manier is het verbinden van lettergrepen tot woorden.

De leerkracht zegt het woord in stukjes, de kinderen maken er één woord van.

Mooi – ste

Prach – ti -ge

Zee – ster

Mee – spe – len

Inkt – vis

Zil – ve - ren

Schel – pen

Ko – raal - rif

Gol – ven

Ver – an – de - ren

Brom – stem

Vrien - den

Schub – ben

Ver – waan - de

Vin – nen

Re – gen - boog

Spe – len

Vrien - den

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit : Taalbewustzijn (fonemisch bewustzijn)

Activiteit 1: sorteren van woorden op beginrijm

la 3 pict. bijl

Doel :

- de kinderen zijn in staat om beginrijm te herkennen in langgerekte woorden
- de kinderen kunnen worden herkennen die een andere beginletter hebben
- de kinderen kunnen zelf woorden bedenken met deze beginrijm.

Activiteit :

In dit laatje ligt een briefje waarop woorden staan. Dit zijn de woorden die horen bij het verhaal . De juf vertelt dat ze woordjes gaat oplezen : "jullie moeten goed naar deze woordjes luisteren. Kunnen jullie vertellen waarom deze bij elkaar horen?"

De leerkracht praat met een langgerekte beginklank.

Ter controle kunnen de woorden op de flap geschreven worden.

Vis Vin Voer Veel Ik hoor vooraan de letter V

Zee Zand Zout Zalm Ik hoor vooraan de letter Z

Kom Kop Kan Kalm Ik hoor vooraan de letter K

Water Warm Wal Weer Ik hoor vooraan de letter W

Golg Goud Geel Glitter Ik hoor vooraan de letter G

Verdere mogelijkheden zijn :

- Bedenk nog een woord met dezelfde beginletter.

Schrijf deze woorden ook op de flap erbij.

- Welk woord hoort er niet bij ?

Zelfde woorden als bovenstaande oefening maar nu met een ander woord er tussen.

- Zijn er in de klas ook kinderen die dezelfde letter vooraan hebben in hun naam. Ook andere namen kunnen op de flap genoteerd worden zodat de kinderen overeenkomsten gaan zien.

De A B C muur kan bij deze activiteit geïntroduceerd / uitgebreid worden.

In het laatje zitten ook losse kaartjes. De kaartjes moeten gesorteerd worden op beginklank.

Activiteit 2: Hakken en plakken met .

Doel :

- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord, waarbij de zin een ondersteunende rol biedt.

Regenboog is een bijzondere v-i-s.

Hij is heel m-oo-i.

Hij is heel t-r-o-t-s.

Zijn schubben schitteren in de z-o-n.

Mag ik ook een sch-u-b?

Jij bent een brutaal b-ee-s-t.

De octopus geeft goede r-aa-d.

- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord uit het boek, zonder ondersteuning van de zin.

V-i-s	Sch-u-b	V-r-ie-n-d
B-oo-g	Z-ee	S-t-e-r
S-p-e-l	Sch-e-l-p	S-t-ee-n
T-r-o-t-s	P-l-a-n-t	G-o-l-f

Activiteit:

Eén kind maakt het laatje open haalt er een blaadje met zinnen uit.

De leerkracht zegt de zin, en één woord zegt ze in stukjes. De kinderen raden wat ze gezegd heeft.

Een vervolg activiteit hierop kan zijn; alleen het losse woord herkennen.

Met een "echte" bijl worden de letters gehakt.

Boeken & praatjes,
Letters en laatjes,
Keuzeactiviteit :Alfabetisch principe

Activiteit: zoem zoem de letterbij, maakt ons blij.

Doel :

- de kinderen maken kennis met zoem zoem de letterbij die erg van letters houdt.
- de kinderen kunnen de letter h herkennen tussen andere letters.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat visueel wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat auditief wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen woorden benoemen met deze letter.

Activiteit :

Als een leerling laatje 5 wil openmaken klinkt er gezoem. Met z'n allen luisteren we naar het geluid. "Waar komt het toch vandaan ?" In het laatje ligt een bijtje. "Ik ben zoem, zoem", zegt de bij en ik heb erge honger. De juf wil hem honing geven ,maar de bij lust dit niet .

"Ik lust alleen maar letters", en daarom zegt hij :

"Ik ben Zoem, zoem de letterbij en ik maak kinderen blij !"

Zoem zoem vliegt door de klas op zoek naar letters. De kinderen helpen hem erbij en wijzen letters aan. Zoem zoem, kan moeilijk beslissen welke letter hij vandaag eens wil proeven. Uiteindelijk vliegt hij terug naar zijn laatje en vindt daarin de letter **V (of Z)**. Hij besluit om deze letter te proeven, maar eerst moeten de kinderen hem erbij helpen.

- wie weet hoe deze letter heet ?
- wie heeft deze letter al eens gezien ?
- zie je deze letter op het boek ?
- zie je deze letter in het versje van de heks ?
- wie heeft deze letter in zijn naam ?

Zoem, zoem snoept van alle letters **V / Z** een beetje.

Als hij zijn buikje vol heeft, gaat hij lekker slapen in zijn letterlaatje.

Vervolgactiviteiten:

- De Lettermuur:

Tijdens het werken kunnen kinderen tekeningen maken of plaatjes uitknippen van woorden met een **V** is en **Z** ee

Deze tekeningen krijgen een plaatsje bij de letter v en z van de lettermuur.

- Schrijf/stempelhoek

In zand kunnen de letters geschreven worden.